

KURATORIUM OŚWIATY
W KRAKOWIE

Małopolski Konkurs Historyczny

dla uczniów szkół podstawowych
województwa małopolskiego
w roku szkolnym 2020/2021

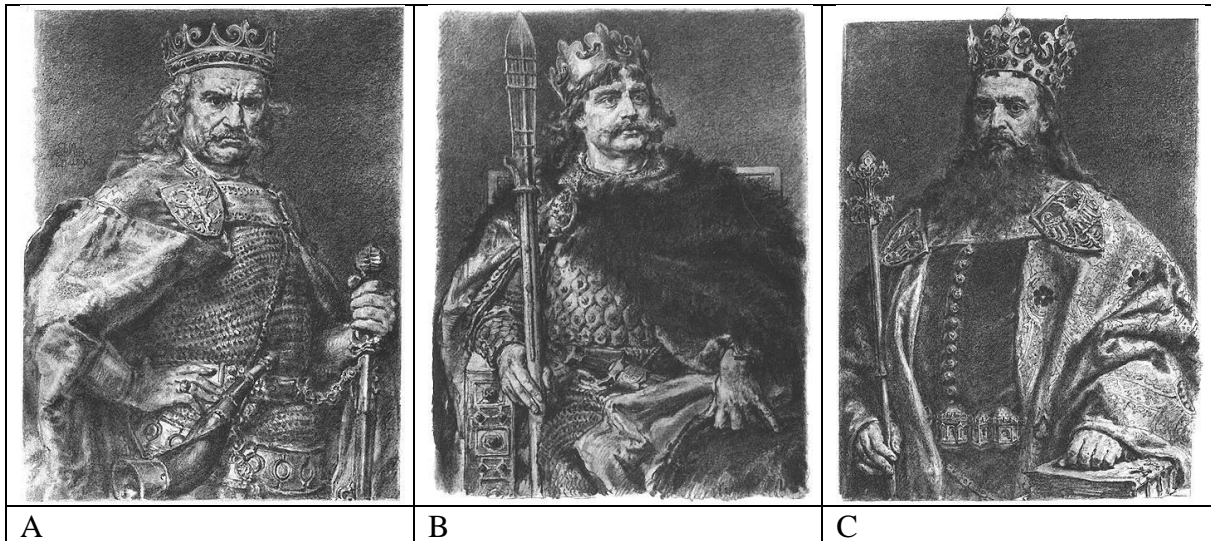
**„Od PRL-u do III Rzeczypospolitej.
Polska i Polacy w latach 1944-1989”**

Etap rejonowy

Klucz odpowiedzi

Zadanie 1 (1 punkt)

Uporządkuj chronologicznie władców przedstawionych na ilustracjach – w kolejności ich panowania.

1. B
2. A
3. C

Zadanie 2 (3 punkty)

Kto to powiedział? Dopasuj wypowiedź do osoby.

- A. „Państwo to ja!”
- B. „I ty, Brutusie, przeciwko mnie?”
- C. „Wielkie problemy współczesności nie rozstrzygną się mowami i uchwałami większości... ale **krwią i żelazem.**”

1. Otto von Bismarck – C
2. Ludwik XIV – A
3. Gajusz Juliusz Cezar – B

Zadanie 3 (3 punkty)

Połącz opisy poniższych partii, reprezentujące trzy nurty w polskiej polityce w XIX wieku, z zamieszczonymi skrótami ich nazw (3 punkty):

- A. Partia, którą kierowali Róża Luksemburg i Julian Marchlewski, odrzucała idee walki o niepodległość Polski, zakładała współpracę rewolucjonistów z różnych krajów. Jej celem miało stać się nie tylko przygotowanie rewolucji proletariackiej, ale także powstanie ogólnoswiatowej republiki socjalistycznej. – **3/ SDKPiL**

B. Na czele tej partii stanęli między innymi Józef Piłsudski, Stanisław Wojciechowski, a jej najważniejszym celem była niepodległość Polski, która miała stać się republiką demokratyczną. Program partii zakładał przeprowadzenie reform w wolnej Polsce, w tym również wprowadzenie szerokich swobód obywatelskich i równości wszystkich obywateli. – **1/PPS**

C. Partia walczyła głównie o poprawę warunków życia mieszkańców wsi, żądając obniżenia podatków, działań służących rozwojowi chłopskiej spółdzielczości, czy nadania chłopom praw wyborczych. Partia ta stała się najważniejszą siłą polityczną na wsi galicyjskiej a jej najwybitniejszym przedstawicielem był Wincenty Witos. – **4/PSL**

Zadanie 4 (3 punkty)

Podaj daty roczne wydarzeń przedstawionych na obrazach.

A. 1410

B. 1683

C. 1920

Zadanie 5 (1 punkt)

Zaznacz poprawną odpowiedź.

W skład trójporozumienia (tzw. ententy) wchodziły:

- a) **Wielka Brytania, Francja i Rosja**
- b) Niemcy, Austro-Węgry i Włochy
- c) ZSRS, Francja i Stany Zjednoczone Ameryki Południowej

Zadanie 6 (2 punkty)

Zaznacz czy zamieszczony pod mapą podpis zgodny jest z tym, co prezentuje mapa.

A. Najazd Mongołów w 1241 roku na ziemię polskie

Prawda/Falsz

B. Pierwszy etap wojen polsko-szwedzkich w XVII wieku

Prawda/**Falsz**

Zadanie 7 (1 punkt)

Wskaż poprawną odpowiedź.

Manifest Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego został przygotowany i zatwierdzony w:

- A. Lublinie.
- B. Chełmie Lubelskim.
- C. Moskwie.**
- D. Warszawie.

Zadanie 8 (3 punkty)

Dokończ poprawnie zdanie, wskazując wszystkie województwa:

„Pod administracją Komitetu Wyzwolenia Narodowego znalazły się przekazane przez władze sowieckie tereny województw: 1 – A, 2 - B, 3 - E.

- A. lubelskiego
- B. białostockiego
- C. krakowskiego
- D. kieleckiego
- E. część warszawskiego

Zadanie 9 (4 punkty)

Uzupełnij poniższy tekst brakującymi informacjami.

„Po II wojnie światowej nowa, wschodnia granica Polski została ustalona na podstawie podpisanej w roku **1945** umowy polsko-radzieckiej. Korekta tej granicy nastąpiła w roku **1951**, kiedy Polska została zmuszona do przekazania ZSRS skrawka powiatu hrubieszowskiego. NRD zatwierdziła nienaruszalność polskich granic w Zgorzelsku w roku **1950**. Układ graniczny z Czechosłowacją Polska podpisała dopiero w roku **1958**.”

Zadanie 10 (4 punkty)

Dopisz wymienione organizacje do ich preferencji referendalnych:

30 czerwca 1946 roku zorganizowano referendum ludowe, w którym Polacy mieli odpowiedzieć na trzy pytania określające przyszły ustrój kraju.

Aby głosować:

1. 3 x TAK – nawoływała **PPR/D**
2. „Nie” na pierwsze pytanie, „Tak” na drugie i trzecie – zachęcało **PSL/C**
3. „Nie” na pierwsze i drugie pytanie, „Tak” na trzecie – agitowało **WiN/B**
4. „Nie” na wszystkie trzy pytania – nawoływały **NSZ/A**

Zadanie 11 (3 punkty)

Uzupełnij tekst brakującymi informacjami:

“19 stycznia 1945 roku komendant Armii Krajowej generał **Leopold Okulicki** wydał rozkaz rozwiązujący AK. W marcu 1945 roku większość przywódców Państwa Podziemnego, w tym Delegat Rządu na Kraj **Jan Stanisław Jankowski**, została aresztowana przez NKWD i wywieziona do ZSRS, gdzie w czerwcu 1945 roku odbył się proces wszystkich (podaj liczbę) **16** oskarżonych.”

Zadanie 12 (4 punkty)

Dopasuj podane poniżej pojęcia do postaci:

1. „Non possumus” – **B/ Stefan Wyszyński**
2. Przewodnik pracy – **D/ Stanisław Soldek**
3. Socrealizm – **A/ Wojciech Fangor**
4. Gospodarka nakazowo-rozdzielcza – **C/ Hilary Minc**

Zadanie 13 (4 punkty)

Uzupełnij poniższy tekst, wpisując brakujące informacje:

„Powojenna odbudowa kraju miała według komunistów odbywać się zgodnie z zasadami gospodarki planowej. Pierwszy plan zwany Planem 3-letnim obejmował lata **1947-1949**, natomiast w ramach Planu 6-letniego, który władza realizowała w latach **1950-1955** rozpoczęto nie tylko intensywną industrializację kraju, ale również kolektywizację rolnictwa, czego efektem stały się powstające PGR-y – **Państwowe Gospodarstwa Rolne** oraz RSP – **Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne.**”

Zadanie 14 (3 punkty)

Zaznacz, które z poniższych zdań są prawdziwe, a które fałszywe (podkreśl poprawną odpowiedź):

- A. Powołany w 1945 roku Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego stał się główną siłą w walce z oddziałami podziemia niepodległościowego. (Prawda/Fałsz)
- B. Komunistyczny aparat bezpieczeństwa osiągnął swój szczyt rozwoju w 1953 roku, kiedy to jego liczebność sięgnęła 35 tys. funkcjonariuszy, a jako element podejrzany traktowano ponad 5 mln osób. (Prawda/Fałsz)
- C. Skuteczność komunistycznej tajnej policji potwierdził czerwiec 1956 roku w Poznaniu, kiedy to aparat bezpieczeństwa przewidział rozwój wypadków i skutecznie im zapobiegł. (Prawda/Fałsz)

Zadanie 15 (4 punkty)

Przyporządkuj fragmenty tekstów do przedstawionych opisów:

A. „Każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej, niech będzie pewny, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie, w interesie klasy robotniczej, w interesie chłopstwa pracującego i inteligencji, w interesie walki o podwyższenie stopy życiowej ludności, w interesie dalszej demokratyzacji naszego życia, w interesie naszej Ojczyzny”.

B. „Stosowanie represji z reguły związane było z łamaniem prawa przez organa władzy. [...] Ofiary obecnych represji nie mogą liczyć na żadną pomoc i obronę ze strony instytucji do tego powołanych, np. związków zawodowych, których rola jest żałosna. Pomocy odmawiają też agendy opieki społecznej. W tej sytuacji rolę tę musi wziąć na siebie społeczeństwo, w interesie którego wystąpili prześladowani. Społeczeństwo bowiem nie ma innych metod obrony przed bezprawiem jak solidarność i wzajemna pomoc. [...] Niezbędna jest pomoc prawna, finansowa i lekarska. Nie mniej istotna jest pełna informacja o prześladowaniach. Jesteśmy przekonani, że jedynie publiczne ujawnianie poczynań władzy może być skuteczną obroną. Dlatego m.in. prosimy wszystkich, którzy podlegali prześladowaniom lub wiedzą o nich, o przekazywanie członkom Komitetu wiadomości na ten temat.”

C. „Komisja Rządowa i Międzyzakładowy Komitet Strajkowy po rozważeniu 21 żądań strajkujących załóg Wybrzeża doszły do następujących ustaleń:

W sprawie punktu pierwszego, który brzmi: Akceptacja niezależnych od Partii i pracodawców wolnych związków zawodowych, wynikająca z ratyfikowanej przez PRL Konwencji nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej wolności związkowych ustalono:

I. Działalność Związków Zawodowych w PRL nie spełniła nadziei i oczekiwań pracowników.

Uznaje się za celowe powołanie nowych samorządnych związków zawodowych, które byłyby autentycznym reprezentantem klasy pracującej. Nie kwestionuje się prawa nikogo do

pozostania w dotychczasowych związkach, a w przyszłości widzieć można możliwość nawiązania współpracy między związkami.”

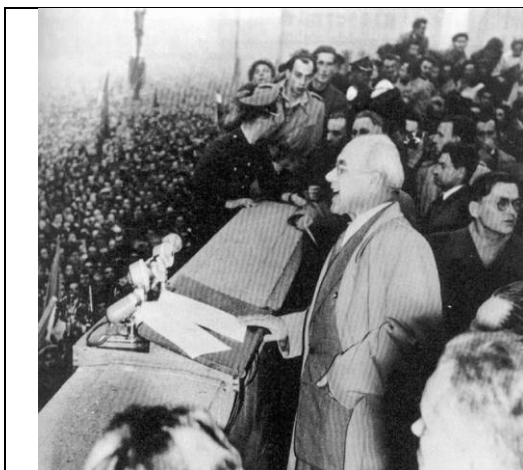
D. „Długofalowym strategicznym celem poczynań rządu będzie przywrócenie Polsce instytucji gospodarczych od dawna znanych i sprawdzonych. Rozumiem przez to powrót do gospodarki rynkowej oraz roli państwa zbliżonej do rozwiniętych gospodarczo krajów. Polski nie stać już na ideologiczne eksperymenty. [...] Rząd, który utworzę, nie ponosi odpowiedzialności za hipotekę, którą dziedziczy. Ma jednak ona wpływ na okoliczności, w których przychodzi nam działać. Przeszłość odkreślamy grubą linią. Odpowiadać będziemy jedynie za to, co uczyniliśmy, by wydobyć Polskę z obecnego stanu załamania.”

1. Apel Komitetu Obrony Robotników do Społeczeństwa i Władz PRL, Warszawa, 22 września 1976 roku.
2. Przemówienie radiowe premiera Józefa Cyrankiewicza po wydarzeniach poznańskich w czerwcu 1956 roku.
3. Protokół porozumienia zawartego przez Komisję Rządową i Międzyzakładowy Komitet Strajkowy w Gdańsku (31 sierpnia 1980 r.).
4. Wypowiedź gen. Wojciecha Jaruzelskiego wprowadzającego w dniu 13 grudnia 1981 roku stan wojenny.
5. Wystąpienie Tadeusza Mazowieckiego w Sejmie 24 sierpnia 1989 roku.

A – 2 B – 1 C – 3 D – 5

Zadanie 16 (4 punkty)

Dopasuj zamieszczone poniżej opisy do osób przedstawionych na ilustracjach.

1. - C

2. - A

A. Polityk i działacz komunistyczny. Za jego rządów Polska korzystając z zachodnich kredytów rozpoczęła szereg inwestycji, które wskutek błędnego planowania doprowadziły kraj do kryzysu. Po strajkach w 1980 roku odwołany z funkcji I sekretarza PZPR.

B. Był jednym z założycieli powstałego we wrześniu 1976 r. Komitetu Obrony Robotników (KOR) i współinicjatorem przekształcenia go w Komitet Samoobrony Społecznej „KOR”. Z tego okresu działalności pochodziło jego słynne hasło: „Nie palcie komitetów, ale zakładajcie własne”. W rządzie Tadeusza Mazowieckiego (1989-90) zajmował stanowisko ministra pracy i polityki socjalnej.

C. Polityk komunistyczny, przywódca PPR i PZPR. Jako zwolennik tzw. „polskiej drogi do komunizmu” usunięty z funkcji partyjnych w 1948 roku. W marcu 1968 zdławił protesty studentów, a w sierpniu 1968 roku wsparł interwencję w Czechosłowacji. W grudniu 1970 r. po masakrze na Wybrzeżu usunięty ze stanowiska I sekretarza PZPR.

D. Duchowny katolicki, kapelan warszawskiej „Solidarności”. Po wprowadzeniu stanu wojennego odprawiał msze za ojczyznę w kościele pw. św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu. W 1984 roku porwany i zamordowany przez funkcjonariuszy SB. W 2010 roku ogłoszony błogosławionym.

Zadanie 17 (5 punktów)

Uzupełnij poniższą tabelę:

1	Leopold Tyrmand	B
2	Adam Ważyk	A
3	Zbigniew Cybulski	D
4	Gustaw Herling-Grudziński	C
5	Stanisław Bareja	E

A. „Poemat dla dorosłych”

B. „Zły”

- C. „Inny świat”
- D. film na podstawie książki „Popiół i diament”
- E. „Miś”

Zadanie 18 (5 punktów)

Podaj pełne nazwy poniższych organizacji:

- A. WRON – Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego
- B. ZOMO - Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej
- C. ROPCiO – Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela
- D. KPN – Konfederacja Polski Niepodległej
- E. OPZZ – Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

Zadanie 19 (4 punkty)

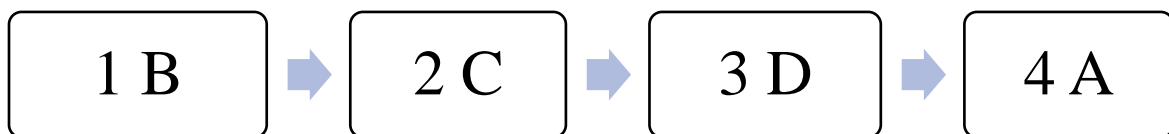
Do podanych pojęć dopisz brakujące informacje z poniższych opisów (po dwie poprawne informacje):

1. „Puławianie”: **A i B**
2. „Natolińczycy”: **C i D**

- A. opowiadali się za liberalizacją systemu.
- B. odwoływali się do młodzieży akademickiej, młodych robotników i inteligencji.
- C. głosili hasła nacjonalistyczne, populistyczne i ksenofobiczne.
- D. przeciwnicy liberalizacji systemu, interesowały ich głównie rozliczenia.

Zadanie 20 (1 punkt)

Zaznacz na linii czasu opisane poniżej wydarzenia roku 1970.

- A. Otwarcie ognia do robotników zmierzających do Stoczni Gdyńskiej im. Komuny Paryskiej.
- B. Podpisanie układu PRL – RFN potwierdzającego zachodnią granicę Polski.
- C. Wprowadzenie przez władze podwyżek cen mięsa i jego przetworów.
- D. Początek strajku w Stoczni Gdańskiej im. Lenina.

Zadanie 21 (4 punkty)

Połącz w pary miejsca i inwestycje zrealizowane w czasach Edwarda Gierka.

- A. Huta „Katowice”
- B. Fabryka Samochodów Małolitrażowych
- C. Dworzec Centralny
- D. Kopalnia węgla i elektrownia

- 1. Tychy
- 2. Warszawa
- 3. Dąbrowa Górnicza
- 4. Bełchatów

A – 3 B – 1 C – 2 D – 4

Zadanie 22 (1 punkt)

Podkreśl informację, która jest nieprawdziwa:

Cechami systemu gospodarczego PRL-u były:

- A. niska produktywność środków trwałych
- B. wysoka kapitałochłonność
- C. niewielka innowacyjność

D. racjonalne i ekonomiczne reagowanie na zmieniającą się sytuację gospodarczą.

Zadanie 23 (1 punkt)

Zaznacz, w którym roku znalazły się na transparentach manifestantów poniższe hasła:

- „Chcemy prawdy Mickiewicza”
- „Żądamy dalszych przedstawień”
- „Chcemy wolności bez cenzury”, „Żądamy zniesienia cenzury”
- „Mickiewicz – Dejmek”

- A. 1956
- B. 1968**
- C. 1970
- D. 1980

Zadanie 24 (1 punkt)

Zaznacz, która z wymienionych poniżej osób nie pełniła funkcji Prezydenta RP na emigracji:

- A. Władysław Raczkiewicz
- B. Tadeusz Bór – Komorowski**
- C. August Zaleski
- D. Ryszard Kaczorowski

Zadanie 25 (3 punkty)

Dopasuj pojęcie do podanej definicji:

- A. „Zespół poglądów politycznych i społecznych na temat dominacji rasy białej nad czarną, utrwalający segregację rasową, obowiązujący w Republice Południowej Afryki w latach 1948-1994.”
- B. „Ideologia i ruch polityczny dążący do utworzenia żydowskiego państwa Izrael na terenie Palestyny i utrzymania jedności narodu żydowskiego żyjącego w rozproszeniu.”
- C. „Pozbawienie kogoś wolności na mocy decyzji urzędowej, bez udziału sądu. Osoby takie umieszczano w odosobnieniu do czasu odwołania decyzji.”

- 1. internowanie
- 2. apartheid
- 3. głośność
- 4. syjonizm
- 5. pierestrojka

A – 2

B – 4

C – 1

Zadanie 26 (3 punkty)

W okresie PRL-u rozwinął się przemysł motoryzacyjny. Podpisz zamieszczone na zdjęciach samochody.

A. Wołga

B. Nysa

C. Warszawa

D. Fiat 125p

E. Syrena

F. Fiat 126p

Zadanie 27 (1 punkt)

Podkreśl, które z poniższych wydarzeń nie miało miejsca w 1981 roku.

- 1. śmierć kardynała Stefana Wyszyńskiego
- 2. rejestracja NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”
- 3. zamach na Jana Pawła II
- 4. rejestracja NSZZ „Solidarność”

Zadanie 28 (4 punkty)

Zaznacz, które z poniższych zdań są prawdziwe, a które fałszywe (podkreśl poprawną odpowiedź):

A. Wprowadzenie stanu wojennego skutkowało między innymi godziną milicyjną, zakazem opuszczania swojej miejscowości, zawieszeniem wszystkich tytułów prasowych.

(Prawda/Falsz)

B. Najkrwawsze starcia w stanie wojennym miały miejsce podczas strajku w kopalni Wujek stłumionego siłą 16 grudnia 1981 roku, kiedy w trakcie pacyfikacji kopalni zginęło 9 górników.

(Prawda/Falsz)

C. Część przywódców „Solidarności” uniknęła internowania i powołała 22 kwietnia 1982 roku „Solidarność Walczącą” na czele z Bogdanem Borusewiczem. (Prawda/Falsz)

D. „Jednym ze sposobów przeciwstawiania się absurdom PRL były akcje happeningowe. Na ich organizacji opierała się działalność Pomarańczowej Alternatywy. Ruch ten został stworzony przez Waldemara Fydrycha, pseudonim Kapitan.” (Prawda/Falsz)

Zadanie 29 (5 punktów)

Dopasuj zamieszczone poniżej opisy do osób wymienionych w tabeli:

1	Zbigniew Godlewski	B
2	Anna Walentynowicz	D
3	Ryszard Kukliński	C
4	Grzegorz Przymyk	A
5	Stanisław Pyjas	E

A. 19-letni maturzysta zatrzymany 12 maja 1983 r. przez funkcjonariuszy MO, a następnie brutalnie pobity w komisariacie na warszawskim Starym Mieście. Dwa dni później zmarł w szpitalu.

B. Robotnik, zastrzelony w czasie grudnia 1970 roku. Uważany za symbol ofiar grudnia 1970. O jego śmierci mówi „Ballada o Janku Wiśniewskim”.

C. Pułkownik ze Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. W latach 70. XX wieku przekazywał Amerykanom plany strategiczne ZSRS i całego Układu Warszawskiego, w tym plany dotyczące przygotowania do wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.

D. Działaczka Wolnych Związków Zawodowych, współzałożycielka NSZZ „Solidarność”. Jej zwolnienie z pracy stało się przyczyną protestu stoczniowców w sierpniu 1980 roku.

E. Student polonistyki i filozofii UJ, współpracownik Komitetu Obrony Robotników. W reakcji na jego śmierć, o którą oskarżano Służbę Bezpieczeństwa, 15 maja 1977 roku jego przyjaciele powołali Studencki Komitet Solidarności – pierwszą niezależną organizację studencką w PRL.

Zadanie 30 (4 punkty)

Uzupełnij poniższy schemat brakującymi imionami i nazwiskami:

Kabaret Starszych
Panów
tworzyli:

- 1 - A
- 2 - C

Kabaret Tey
tworzyli:

- 3 - B
- 4 - D

Zadanie 31 (1 punkt)

Mirosław Makowski, Koncert zespołu Siekiera na Festiwalu Muzyków Rockowych. Od lewej: Tomasz Adamski i Tomasz Budzyński., Fotografia, licencja: CC BY-SA 3.0

**Festiwal Muzyków Rockowych odbywał się cyklicznie od 1980 roku w:
(zaznacz poprawną odpowiedź):**

- A. Zielonej Górze
- B. Kołobrzegu
- C. Sopocie

D. Jarocinie